

**Tilkendegivelse
af
27. september 2017
i
faglig voldgiftssag FV2017.0097:**

Fagligt Fælles Forbund
(forhandlingssekretær Jacob Scavenius)

mod

**Dansk Byggeri
for
CC Fliser ApS
Eskilstrup Vestergade 55 C
4863 Eskilstrup
CVR-nr. 33959540
(advokat Thorsten Wilstrup)**

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår, om der foreligger omgåelse af overenskomsten for murer- og murerarbejdsmands-arbejde ved den indklagede virksomheds indgåelse af aftaler om underentrepriser med polske virksomheder, og i givet fald størrelsen af klagers krav opgjort som virksomhedens besparelse.

2. Påstande

Klager har nedlagt påstand om,

- 1) at CC Fliser ApS har omgået Murer- og Murerarbejdsmandsoverenskomsten ved at indgå aftaler i underentreprise med 13 virksomheder til udførelse af facadearbejder på arbejdspladsen Stubben 14, 2600 Glostrup, og
- 2) at CC Fliser ApS til Fagligt Fælles Forbund skal betale 3.317.587,24 kr. for i alt 40 mand, subsidiært 1.793.700,73 kr. for i alt 27 mand.

Indklagede har påstået frifindelse.

3. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 22. september 2017 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som opmand.

Der blev afgivet forklaring af:

A, opmåler 3F/BJMF,

B, tolk, BAT-kartellet,

C, faglig sekretær, BJMF, og

Thomas Crone, direktør i og medejer af CC Fliser ApS.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten var flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, som med en nærmere begrundelse tilkendegav, at CC Fliser har omgået overenskomsten.

Parterne var herefter enige om for så vidt angår klagers påstand 1 at afslutte sagen forligsmæssigt i overensstemmelse med denne tilkendegivelse, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 4.

Parterne var endvidere enige om for så vidt angår klagers påstand 2 at afslutte sagen forligsmæssigt ved, at CC Fliser ApS til Fagligt Fælles Forbund betaler 500.000 kr.

4. Overenskomstgrundlaget

Det hedder i Overenskomsten for murer- og murermandsarbejde bl.a.:

” § 70 Udenlandske medarbejderes løn- og arbejdsforhold

Indledende bestemmelser.

1. Bestemmelsernes formål er at sikre overenskomstmæssige vilkår ...
2. Overenskomstparterne er enige om, at alt arbejde inden for bygge- og anlægsbranchen i Danmark bør foregå på overenskomstmæssige vilkår, hvorved medarbejdernes løn, arbejdstid og arbejdsvilkår i øvrigt sikres.

...

Organisationsmøde

6. Hvis forbundet påviser omstændigheder, som giver anledning til at formode, at overenskomstens bestemmelser ikke bliver overholdt, f.eks., hvis forbundet forgesves har forsøgt at komme i kontakt med virksomheden rettes der omgående henvendelse til Dansk Byggeri. Tilsvarende retter Dansk Byggeri omgående henvendelse til forbundet.
7. Sådanne henvendelser skal resultere i et omgående organisationsmøde mellem overenskomstparterne. Ud over overenskomstparterne deltager hvervgiver og den udførende underentreprenør. Mødet afholdes på byggepladsen inden 48 timer medmindre andet aftales.
8. Alle relevante baggrundsoplysninger fremlægges på organisationsmødet. På organisationsmødet påhviler det underentreprenøren at bevise, at overenskomstens bestemmelser overholdes.
9. Parterne kan endvidere på organisationsmødet drøfte den situation, at underentreprenøren ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst.

Hvis ikke de relevante baggrundsoplysninger kan fremlægges på organisationsmødet, skal disse fremlægges for forbundet senest 72 timer efter organisationsmødet.

...

Faglig voldgift

...

15. Voldgiftsretten skal tage stilling til om overenskomstens bestemmelser er overholdt på grundlag af de oplysninger, der er forelagt voldgiftsretten, og i det omfang det er muligt et eventuelt efterbetalingskrav.

...

§ 80 Omgåelse af overenskomsten

1. Der er mellem parterne enighed om, at det kan betragtes som en omgåelse af overenskomsten, hvis selvstændige erhvervsvirksomheder udfører et bestemt angivet arbejde i et medarbejderlignende ansættelsesforhold (såkaldte ”arme og ben virksomheder”).
2. Det betragtes dog ikke som en omgåelse af overenskomsten, når to eller flere virksomheder i et reelt forretningsforhold indgår aftale om et bestemt angivet arbejde, eller hvor en underentreprenør eller et specialfirma antager medarbejdere til at udføre arbejdet.
3. Uoverensstemmelser om hvorvidt, der er tale om en omgåelse af overenskomsten kan behandles i henhold til de fagretlige regler.
4. Ved bedømmelsen af, om der er tale om en omgåelse af overenskomstens bestemmelser, indgår det som en vejledning, om den selvstændige
 - udøver ledelsesretten ved udførelsen af arbejdet
 - er ansvarlig for arbejdets kvalitet
 - er økonomisk ansvarlig
 - bærer den økonomiske risiko ved arbejdet.

...”

5. Sagen

5.1. Renoveringsopgaven

Glostrup Boligselskab er bygherre på et omfattende renoveringsarbejde af et antal boligblokke med 1250 lejligheder i Stadionkvarteret i Glostrup. Projektet er opdelt i seks etaper. Hovedentreprenør på opgaven er Enemærke & Petersen A/S. CC Fliser har ifølge Thomas Crone indgået en kontrakt med Enemærke & Petersen om den del af projektet, som angår renovering af badeværelser og udvendige facader.

5.2. Fagforeningsbesøg på byggepladsen og efterfølgende organisationsmøder, konfliktvarsling og tiltrædelsesoverenskomster

BJMF ved faglig sekretær C og opmåler D besøgte på baggrund af modtagne anmeldelser om udenlandsk arbejdskraft den 13. juni 2016 byggepladsen. C har forklaret, at de mødte to polske murere ved en blandemaskine. De kom ikke i snak med de to polske murere, som foretog en telefonopringning, hvorefter Tomasz Novak kom til stede og præsenterede sig som formand hos CC Fliser. C har videre forklaret, at Tomasz Novak oplyste, at de polske murere kom fra det polske firma Zygbud.

Dagen efter anmodede 3F Dansk Byggeri om afholdelse af organisationsmøde og om dokumentation for bl.a., at løn- og overenskomstforhold for de udenlandske medarbejdere på pladsen efterlever overenskomsten. Organisationsmødet fandt sted den 28. juni 2016. I mødet deltog fra CC Fliser Thomas Crone og fra Zygbud Damian Maciej Ohylinski. Det hedder i referatet af organisationsmødet bl.a.:

”CC Fliser ApS
Vedr.: Arbejdspladsen Stubben 14, 260 Glostrup

...

Sagen forhandlede.

CC Fliser fremsender entreprisekontrakten med UE Zygbud til Dansk Byggeri, som herefter sender den til 3F. Firmaet oplyser at der er 3 ejere i Zygbud.

Zygbud oplyser at der ingen ansatte er i firmaet. Firmaet Zygbud fremsender et udskrift hvoraf ejerforholdene fremgår. Denne dokumentation fremsendes til CC Fliser senest d. 18. juli 2016 som herefter sender det til Dansk Byggeri.

CC Fliser fremsender en oversigt med hvilke UE [underentreprenører] der er arbejder for CC fliser, og hvilke entrepriser de udfører.

Dokumentationen fremsendes til Dansk Byggeri senest d. 6. juli 2016, som herefter fremsender det til 3F.”

3F modtog ikke dokumentation som aftalt.

C har forklaret, at 3F Vestegenen den 9. juli 2016 varslede konflikt over for et af de polske firmaer på pladsen, nemlig Usługi Transportowe v/Piotr Giruc – der var ikke andre på pladsen, som var konfliktramte.

Som opfølgning på organisationsmødet den 28. juni 2016 og den manglende fremsendelse af dokumentation som angivet i referatet aflagde C den 1. september 2016 på ny pladsen et besøg. C har forklaret, at han mødte to polakker, som stod oppe på en lift og var i gang med fugning. De henviste ham til at kontakte CC Flisers pladsformand, Tomasz, og gav sig til at telefonere. C gik op til et skur, hvor der stod 8-9 polakker. Han fik oplyst nogle RUT-numre, men han kom ikke rigtig i snak med dem, idet Tomasz Nowak kom til stede og forbød ham at tale med polakkerne, henvendelse skulle ske til Tomasz Nowak. På forespørgsel udtalte Tomasz Nowak, at det var ham, der havde ledelsen og bestemte, hvornår polakkerne skulle holde pause, og hvad de skulle lave.

Da C ikke kunne komme til at tale med polakkerne på pladsen, kontaktede han hovedentreprenøren Enemærke & Petersen ved Anders Lisbjerg, som gerne ville have, at overenskomstforholdene var i orden. Efter samtalen med Anders Lisbjerg blev C ringet op af Thomas Crone, som tilbød at agere som mellemmand i forhold til de polske firmaer, som CC Fliser benyttede som underentreprenører, med hensyn til indgåelse af tiltrædelsesoverenskomst med BJMF. Thomas Crone har forklaret, at han ikke ville blande sig i, om de polske firmaer ville indgå overenskomst eller ej, men alene påtog sig en rolle som mellemmand. Han overlod det helt til de polske firmaer, om de ville skrive under eller ej, og sagde udtrykkeligt til dem, at de skulle gøre det, de syntes var rigtigt. Usługi Transportowe v/Piotr Giruc skrev under den 14. september 2016 og yderligere seks senere i september 2016. Thomas Crone returnerede de underskrevne tiltrædelsesoverenskomster til C og har forklaret, at han har haft fingre i dem alle sammen.

Der er fremlagt en mail-korrespondance mellem C og Thomas Crone, hvoraf bl.a. fremgår, at Thomas Crone den 22. september 2016 fremsender en tiltrædelsesoverenskomst vedrørende Krzysztof Gogacz underskrevet af begge parter og i fortsættelse heraf i en mail den 23. september spørger C, om der er flere, han skal tage sig af. I e-mail af 23. september 2016 svarer C, at der er otte navngivne firmaer (Pawel Rojek, Damian Chylinski, Krisdom S.C., Tambud, Damian Marciniak, Addom S.C., M.Construction og Krisdom S.C.), BJMF mangler at indgå overens-

komst med ”og vedhæfter tok til firmaerne”. Thomas Crone svarer den 27. september 2016, at ”Firma Ogolon- budowlana og Firma Tambud er her ikke mere Firma Pawel Rojek kommer tilbage i uge 41 ca.” Med e-mail af 28. september 2016 sender C til Thomas Crone en tiltrædelsesoverenskomst vedrørende Damian Chylinski underskrevet af begge parter. Thomas Crone svarer samme dag: ”Tak, mangler vi flere”.

Indklagede har fremlagt kopi af tiltrædelsesoverenskomst for følgende polske virksomheder:

- Rendom S.C, RUT-nr. R0017361 (dateret 5. april 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Uslugi Transportowe v/Piotr Giruc, RUT-nr. R0016084 (dateret den 14. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Krzysztof Gogacz, RUT-nr. R0017162 (dateret den 22. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- M.Construction, RUT-nr. R0018136 (dateret den 26. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Addom S.C., RUT-nr. R0017844 (dateret den 27. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Damian Chylinski, RUT-nr. R0018917 (dateret den 28. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Krisdom S.C., RUT-nr. R0018375 (dateret den 29. september 2016 og underskrevet af firmaet og BJMF).
- Pawel Rojek, RUT-nr. R0018908 (kopien er udateret og alene underskrevet af virksomheden).
- Tambud/Ryszard Matyskiewicz, RUT-nr. R0017469 (kopien er udateret og uunderskrevet).
- Firma Ogolno-Budowlana-Damian Marciniak, RUT-nr. R0016545 (udateret og uunderskrevet).

C har forklaret, at han, da overenskomsterne var indgået, indkaldte de polske firmaer til et møde for at få styr på, hvad der foregik – det hele så noget mærkeligt ud – men ingen mødte op.

Som opfølgning på det tidligere organisationsmøde blev der afholdt et nyt organisationsmøde den 10. oktober 2016. Fra virksomheden deltog Thomas Crone. Det hedder i referatet:

”...

CC Fliser ApS

Vedr.: Arbejdspladsen Stubben 14, Glostrup

...

... Uoverensstemmelsen ... drejer sig om følgende:

Firmaet har ikke fremsendt dokumentationen i henhold til referatet af 28. juni 2016.

Sagens forhandlede.

På mødet d.d. blev Entreprisekontrakt mellem CC Fliser og Zygbud fremlagt.

Udskrift af ejerforholdet for Zygbud er ikke fremsendt og CC Fliser oplyser at Zygbud er stoppet på pladsen ca. d. 15. august 2016, og der er ikke aftalt nogen ny kontrakt.

CC Fliser oplyste at UE er ... i alt 9 stk.

...”

Et yderligere organisationsmøde blev afholdt den 19. oktober 2016. Fra CC Fliser deltog Thomas Crone. Det hedder i referatet:

”...

CC Fliser ApS

Vedr.: Arbejdspladsen Stubben 14 Glostrup

...

Firmaet udleverede på mødet entreprisekontrakterne på følgende UE, disse var forsøgt fremsendt d. 12. oktober 2016, men de var ikke modtaget i Dansk Byggeri, som aftalt i referatet. Vedlagt som Bilag A 5 kontrakter.

Da det ikke fremgår af entreprisekontrakterne, omfang og hvilket arbejde de enkelte UE udfører, og om det er en fast pris eller m2 pris. Firmaet fremsender nye entreprisekontrakter til Dansk Byggeri senest d. 24. oktober 2016.

Krisdom S. C, Rut R0018375, Addom S. C Rut R0017844, , M Construction Rut R0018136, Pawel Rojek Rut R0018908 og Giruc Piotr Rut R0016084, og 5 alle underentreprenører er nu overenskomst dækket.

Følgende UE arbejder ikke mere på opgaven

Krzysztof Gogacz Rut R0017162

Tarmbud Rut R001746 9

Damian Marciniak Rut R001654

Damian Chylinski Rut R0018917

Firmaet fremsender entreprisekontrakter på ovennævnte UE, som indeholder omfang og hvilket arbejde der udføres og om det er en fast pris eller m2 pris.

Firmaet CC Fliser oplyser, at de er blevet informeret om at de UE der er på pladsen ikke har nogen ansatte. Jf. sidste referat fremsendes der oplysning om ejerforhold såfremt der er flere indehavere. Firmaet oplyser at materialer leveres primært af Enemærke & Petersen og resten af CC Fliser, UE sørger selv for værktøj mv. til udførelse af deres arbejde. Firmaet har en byggeleder Thomzs Novak som forestår kvalitetssikring og øvrig kontakt med UE.

...

Dokumentationen fremsendes til Dansk Byggeri senest d. 24. oktober 2016, som herefter fremsender det til 3F.”

Der blev herefter afholdt organisationsmøde den 3. februar 2017. Det hedder i referatet:

”

...

CC Fliser ApS

Vedr.: Arbejdspladsen Stubben 14, Glostrup

Mødedeltagere:

Fra Dansk Byggeri:

E

Fra 3F

F

C

Fra Virksomhed:

Thomas Crone

Fra medarbejderne:

Ingen

På begæring af 15. december 2017 blev der d.d. afholdt organisationsmøde mellem ovenstående parter. Uoverensstemmelsen tager udgangspunkt i Murer- og Murerarbejdsmands-overenskomsten, drejer sig om følgende:

Afklaring om CC flisers underentreprenørforhold er reelle forretningsforhold eller der er tale om en omgåelse af overenskomsten.

Sagen forhandles.

...

Firmaet fremsender manglende EU entrepriseaftaler og oplysninger om ejerskab på følgende:

Krzysztof Gogacz Rut R0017162 – Tarmbud Rut R001746 9

Damian Marciniak Rut R001654 – Damian Chylinski Rut R0018917

Ausdom S.C. Rut nr. R0019655 – Nowbud Roo 19186

Derudover fremsender firmaet oplysninger om ejerforholdet på følgende:
Krisdom S.C. Rut R0018375, Addom S.C Rut R0017844, M Construction Rut R0018136,
Pawel Rojek Rut R0018908 og Giruc Piotr Rut R0016084.

3F ønsker ført til referat at firmaet oplyser at i sikkerhedsmøderne deltager CC Fliser ApS repræsentanter, ved Thomzs Novak eller Stanley.

Firmaet fremsender kopi af at sikkerhedsmøde referat.

3F konstaterer at der ikke er fremsendt den aftalte dokumentation ifølge referatet af 19. oktober 2016.

Firmaet er af den opfattelse at der er fremsendt den aftalte dokumentation, idet der er tale om de overenskomstdækkede UE.

Dokumentationen fremsendes til Dansk Byggeri senest d. 22. februar 2017, som herefter sender det til 3F.

3F forbeholder sig retten til at videre føre sagen.”

Sagen er indbragt for faglig voldgift ved klageskrift af 12. april 2017.

Den 11. maj 2017 blev der afholdt organisationsmøde mellem BJMF og firmaet Uslugi Transportowe v/Piotr Giruc, RUT-nr. R0016084. Det hedder i referatet:

”...

Deltagere ved mødet var:

Bjmf: G, C og H

Uslugi Transportowe: Piotr Giruc, Tomasz Giruc, Sebastian Kaminski, Michai Giruc.

Observatører:

Dansk Byggeri: E og I

C.C Fliser: Thomas Crone og Tomas Novak

Enemærke & Petersen: Anders Lisbjerg og J

Sagen omhandler byggepladsen Stubben 14, 2600 Glostrup

Firmaet oplyser at Piotr Giruc, Tomasz Giruc, Sebastian Karminski og Michai Giruc alle er indehavere af firmaet og at Piotr Giruc er formand

Firmaet oplyser at de ingen ansatte har

Bjmf gør opmærksom på at de står som et firma med ansatte, og at de på pladsen er reg. med 2-4 mand i Rutreg. Firmaet oplyser at dette er en fejl

Bjmf fremviste entreprisekontrakt for etape 2 med meget lidt tekst. Firmaet oplyser at de 1 gang om ugen på byggemøde med C.C Fliser bliver oplyst om hvilket arbejde de skal udføre efter en koordineret plan

...”

C har forklaret, at ingen af de fire polakker fra firmaet taler dansk, BJMF havde en tolk med til mødet. BJMF bad om at få en detaljeret plan for arbejdet, men selv om den blev lovet fremsendt, har de ikke fået nogen plan.

5.3. CC Flisers entreprise

Thomas Crone har forklaret, at CC Fliser begyndte på pladsen i september 2015. Oprindelig udførte de arbejdet med egne folk og enkelte underentreprenører til flisearbejder. Facadearbejdet viste sig imidlertid at blive meget mere omfattende end aftalt, bl.a. på grund af et stort antal skjulte skader på murværket. CC Fliser har på den baggrund løbende indgået aftaler med hovedentreprenøren om udførelse af et stort antal tillægsarbejder, nogle af betydeligt omfang. Til illustration har CC Fliser fremlagt aftaler om tillægsarbejder fra maj måned 2016, bl.a. en aftaleseddel af 30. maj 2016 om en såkaldt murpakke på 5 blokke til en samlet pris på 3.250.921,00 kr. (ekskl. moms) og en aftaleseddel af 12. maj 2016 om udskiftning af 20 overliggerer ved kælder-døre til en samlet pris af 220.000,00 kr. (ekskl. moms). CC Fliser skulle derfor bruge mange flere folk. CC Fliser kontaktede i februar/marts 2016 Arbejdsformidlingen uden, at de fik anvist nogen, som var interesseret i at blive ansat. CC Fliser havde i forvejen 6 polske medarbejdere ansat. CC Flisers formand, Tomasz Nowak, annoncerede på internettet efter polske medarbejdere. CC Fliser blev ifølge Thomas Crones forklaring kontaktet både af nogle, som gerne ville ansættes, og af polske virksomheder, som gerne ville være underentreprenører. De indgik løbende underentreprisekontrakter med polske virksomheder. Tomasz Nowak bistod de polske virksomheder med at blive registreret i RUT-registeret. De bistod endvidere gerne med bolig, hvis de blev spurgt og kunne skaffe noget. De har også løbende øget antallet af ansatte på pladsen. I november 2016 havde de 8 ansatte på pladsen, i januar 2017 14 ansatte og i april 2017 25 ansatte. CC Fliser foretrak ansættelse frem for underentreprisemodellen – Thomas Crone har forklaret, at det var meget nemmere, hvis de var ansat i CC Fliser. Den 11. januar 2017 skrev Thomas Crone til BJMF, at de havde brug for tre murersvende til at udføre vægpuds, akkordarbejde, snarest, uden umiddelbart resultat. De har imidlertid nu fået det styret ind, så de har langt færre underen-

treprenører. Nogle af de polske selvstændige, CC Fliser har brugt som underentreprenører, har de nu fået ansat. Thomas Crone har i øvrigt forklaret, at CC Fliser på pladsen også har haft underentreprisef aftaler med tyske firmaer, herunder enkeltmandsvirksomheder, som CC Fliser har samarbejdet med i mange år.

5.4. De polske underentreprenører

Ud fra oplysninger på forskellige polske hjemmesider, som er baseret på offentlige registreringer, lægges det i overensstemmelse med B's forklaring til grund, at følgende virksomheder er registreret som enkeltmandsfirmaer i Polen:

- Damian Marciniak Firma Ogólno-Budolowna
(registreret med virksomhedsstart 7. maj 2014 og –lukning 30. november 2016)
- Tambud Ryszard Maskiewicz
(registreret med virksomhedsstart 3. marts 2016 og –lukning 30. april 2017)
- Pawel Rojek
(registreret med virksomhedsstart 22. juni 2015 og –suspension 5. juli 2017)
- M.Construction Lukasz Majdanski
(registreret med virksomhedsstart 23. maj 2016 og –suspension 9. januar 2017)
- Usługi Transportowe Piotr Giruc
(registreret med virksomhedsstart 4. september 2015 efter suspensionsperiode)
- Damian Chylinski Usługi Budowlane
(registreret med virksomhedsstart 1. august 2015 og –suspension 27. februar 2017).

Det lægges endvidere til grund, at følgende virksomheder i Polen er registreret som S.C., dvs. som en virksomhed i en slags sameje- eller interessentskabsform med flere ejere:

- Zygbud S.C. (registreret med virksomhedsstart 1. august 2016)
- Ausdom S.C. (registreret med virksomhedsstart 1. september 2016)
- Krisdom S.C. (registreret med virksomhedsstart 1. juni 2016)
- Addom S.C. (registreret med virksomhedsstart 11. april 2016)
- Nowbud S.C. (eneste registreringsoplysning: ophørt).

5.5. CC Flisers underentrepriseraftaler med polske firmaer

CC Flisers underentrepriseraftaler med de polske firmaer er indgået på grundlag af følgende standardtekst:

”Mellem

CC Fliser ApS
CVR-nr.
Tinkerupvej Strandvej 71
3250 Gilleleje
(Herefter benævnt Hovedentreprenøren)

og

[navn]
[CVR-nr.]
[adresse]
(herefter benævnt Underentreprenøren)

(samlet herefter benævnt Parterne)

er der dags dato indgået følgende

UNDERENTREPRISEAFTALE

(herefter benævnt Aftalen) vedrørende følgende arbejder, som Underentreprenøren i henhold til Aftalen skal udføre for Hovedentreprenøren [udtømmende beskrivelse af arbejder] (herefter benævnt Arbejdet).

§ 1

Arbejdet udføres på adressen [adresse]

Bygherre er [navn og adresse] (herefter benævnt Bygherren).

Aftalegrundlaget

§ 2

Arbejdet udføres af Underentreprenøren i henhold til følgende mellem Parterne aftalte skriftlige grundlag:

- a. Aftalen
- b. Underentreprenørens tilbud af [dato] samt eventuelle heri indeholdte forbehold, der vedlægges som bilag 1
- c. AB 92

...

Entreprisesummen

§ 3

Arbejdet udføres for en samlet entreprisesum på [beløb] kr. ekskl. moms (herefter benævnt Entreprisesummen).

Entreprisesummen er fast i [antal] måneder fra Aftalens indgåelse. For den del af arbejdet, der udføres efter udløbet af førnævnte fastprisperiode, indeksreguleres Entreprisesummen i overensstemmelse med nettoprisindekset med udløbet af fastprisperioden som basisindeks.

Ved indeksregulering følges i øvrigt principperne i Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære af 10. oktober 1991 om pris og tid.

Fakturering og betaling sker i overensstemmelse med AB 92.

Tidsplan og forsinkelse

§ 4

Arbejdet skal være påbegyndt senest den [dato]. Arbejdet skal leveres senest den [dato] (herefter benævnt Afleveringsdatoen). Arbejdet skal i øvrigt udføres i overensstemmelse med det i den som bilag 2 vedhæftede tidsplan anførte.

Såfremt Afleveringsdatoen overskrides som følge af forhold, som Underentreprenøren hæfter for, betaler Underentreprenøren en dagbod på [procentsats] % af Entreprisesummen pr. forsinkede arbejdsdag.

Kontaktpersoner og byggetilsyn

§ 5

Kontaktpersoner, som er aftaleberettigede:

For Hovedentreprenøren: [navn og adresse samt telefonnummer]

For Underentreprenøren: [stillingsbetegnelse, navn og adresse samt telefonnummer].

Sikkerhedsstillelse

§ 6

Hovedentreprenøren stiller senest [antal] dage efter Aftalens indgåelse over for Underentreprenøren den i AB § 7 omtalte sikkerhed. Sikkerheden skal udgøre [procentsats] % af Entreprisesummen.

Underentreprenøren stiller senest [antal] dage efter Aftalens indgåelse over for Hovedentreprenøren den i AB § 6 omtalte sikkerhed. Sikkerheden skal udgøre [procentsats] % af Entrepriesummen.

Forsikring

§ 7

I det omfang Hovedentreprenøren er medtaget som sikrede på den af Bygherre tegnede forsikring, medtages tillige Underentreprenøren som sikrede på den af Bygherren tegnede forsikring.

Underentreprenøren har tegnet sædvanlig ansvarsforsikring hos [forsikringsselskabets navn og adresse], police nummer [nummer].

[sted], [dato]

Som tegningsberettiget for
CC Fliser ApS
som Hovedentreprenør

[sted], [dato]

Som tegningsberettiget for
[Underentreprenørens navn]
som Underentreprenør

”

På organisationsmødet den 10. oktober 2016 fremlagdes kopi af underentrepriseraftale af 1. september 2015 med Zygbud. Kopien indeholdt ingen oplysning om entreprisesum.

I forbindelse med organisationsmødet den 19. oktober 2016 blev der udleveret kopi af underentrepriseraftaler indgået med de fem polske virksomheder, der er nævnt i referatet. Ingen af kopierne indeholdt oplysninger om entreprisesum.

Som bilag til svarskriftet af 7. september 2017 er fremlagt kopi af i alt 12 underentrepriseraftaler indgået af CC Fliser med polske firmaer. Samtlige kontrakter indeholder den foran gengivne standardtekst med håndskrevne tilføjelser og rettelser. De håndskrevne tilføjelser findes i indledningen (angivelse af, hvem underentreprenøren er, CVR-nr. er i de fleste tilfælde rettet til RUT-nr.) og i afslutningen (kontraktens datering og underskrifter). Der er i dem alle, bortset fra en enkelt, håndskrevne tilføjelser til § 1 (angivelse af arbejdssted, i de fleste som Stubben 3, 2600

Glostrup, og angivelse af bygherre, i de fleste blot som GB [forkortelse for Glostrup Boligselskab]). Ingen af aftalerne er vedlagt det i § 2, stk. 1, litra b, omtalte tilbud fra underentreprenøren. Aftalerne indeholder håndskrevne oplysninger om arbejdet og enterprisesummen som angivet nedenfor. Ingen af aftalerne indeholder nogen angivelse i § 4, stk. 1, af, hvornår arbejdet senest skal være påbegyndt, eller hvornår arbejdet senest skal leveres, ligesom ingen af aftalerne er vedhæftet en tidsplan som angivet i bestemmelsen. Der er heller ikke indsat nogen dagbudsprocentsats i § 4, stk. 2. I aftalerne, bortset fra en enkelt, er § 6 om sikkerhedsstillelse streget over. Der er i ingen af aftalerne nogen angivelse i § 7 af, hvor underentreprenøren har tegnet ansvarsforsikring. Om de enkelte aftaler bemærkes:

1) Aftale af 1. september 2015 med Zygbud CVR-nr. 7441283539

I denne aftale er § 6 om sikkerhedsstillelse ikke streget over.

Om det arbejde, aftalen angår, er det under overskriften til § 2 "Aftalegrundlaget" med håndskrift angivet: "omfugning af facader".

Om enterprisesummen er det under § 3, stk. 1, med håndskrift angivet: "100 kr m²".

2) Aftale af 9. november 2015 med Damian Marciniak RUT-nr. R0016545

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: "Etap 1 Tilgængelighed udskiftning af overlægger" og "1500 kr pr stk".

Indklagede har fremlagt CC Flisers interne kontoudtog vedrørende Damian Marciniak, hvoraf fremgår at der løbende har været faktureringer og betalinger fra oktober 2015 til september 2016.

3) Aftale af 9. november 2015 med Ausdom S.C. RUT-nr. R0019659

I denne aftale er § 1 ikke udfyldt.

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: "Etap 1 modernisering Durapuds i Bad" og "200 kr m²".

Indklagede har fremlagt en faktura og et kontoudtog vedrørende Ausdom. Fakturaen er udstedt af Ausdom den 7. november 2016 og angår "Durapuc laziennach m² 155 200 31.000". Af CC Flisers kontoudtog fremgår, at fakturaen er betalt den 24. november 2016, og at Ausdom i øvrigt har sendt fakturaer på 22.000 kr. og 22.200 kr. henholdsvis den 21. november og 2. december 2016.

4) Aftale af 4. januar 2016 med Krzysztof Gogacz RUT-nr. R001654

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 1 Opmuring af Bredstenvæg Elevator” og ”400 kr m²”.

5) Aftale af 12. marts 2016 med Tambud NIP 9491624050

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Blok E ommuring af øverste skifte tag” og ”200 kr pr l [løbende] m”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Tambud S.C. Fakturaen er udstedt af Tambud den 21. juni 2016 vedrørende ”wymiana ostatniej ... sst. 300 200 60.000”. Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 20. maj til den 15. september 2016 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

6) Aftale af 9. maj 2016 med Pawel Rojek RUT-nr. R0018908

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 2 udskiftning af sten ved ventilationshuller på altan” og ”350 kr stk”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Pavel Rojek. Fakturaen er udstedt af Pavel Rojek den 2. december 2016 vedrørende ”Zmiana wentyloji sst 111 350 DKK 38.850”. Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 12. august 2016 til den 17. maj 2017 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

7) Aftale af 13. juni 2016 med M.Construction Lukasz Mazdanski RUT-nr. R0018136

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 2 udkras 80 mm i revner under vindue” og ”100 kr l m Fuge”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende M. Construction. Fakturaen er udstedt af M.Construction den 8. september 2016 vedrørende ”frezowanie 8 cm ... M.B. 406 100 40.600”. Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 3. juni 2016 til den 10. januar 2017 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

8) Aftale af 13. juni 2016 med Krisdom SC RUT-nr. R0018375

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 2 Bomhuller udkras + imuring” og ”400 kr pr stk”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Krisdom S.C. Fakturaen er udstedt af Krisdom den 9. september 2016 vedrørende ”bomhuller set 100 400 40.000”. Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 21. juni 2016 til den 10. januar 2017 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

9) Aftale af 18. juli 2016 med Addom S.C. RUT-nr. R0017844

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”etap 2 80 mm udkras under vindue” og ”100 kr l m”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Addom S.C. Fakturaen er udstedt af Addom den 24. september 2016 og angår ”Frezowanie 80 mm m²257 100 25.700”. Af CC Flisers kontoudtog fremgår, at der tidligere i 2016 er modtaget fakturaer fra Addom den 24. juni, 1. juli og 15. juli.

10) Aftale af 18. juli 2016 med Giruc Piotr – Usługi Transportowe RUT-nr. R0016084

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 2 Fuge Indgang side” og ”100 kr pr m²”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Piotr Giruc Usługi Transportowe. Fakturaen er udstedt af Usługi Transportowe den 12. august 2016 vedrørende ”fugawazie fasady ... m² 416 100 41.600”. Af kontoudtoget fremgår, at der gennem hele 2016 og den forgangne del af 2017 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

11) Aftale af 10. august 2016 med Damian Chylinski NIR 8771428941

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 2 udskiftning af overlægger” og ”1500 kr pr stk”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Damian Chylinski. Fakturaen er udstedt af Damian Chylinski den 26. august 2016 vedrørende ”zalicila za wymiane nadprodzy 1500 dkk 25.740 dkk”. Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 5. juli 2016 til den 13. december 2016 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

12) Aftale ... med Nowbud S.C. RUT-nr. ... (datering og nummer ikke læselig i fremlagt kopi)

I forbindelse med § 3 er med håndskrift tilføjet: ”Etap 1 tilgængelighed vægpuds i lejlighed + Durapuds i Bad” og ”200 kr pr m²”.

Indklagede har fremlagt en faktura og et internt kontoudtog vedrørende Nowbud S.C. Fakturaen er udstedt af Nowbud den 24. september 2016 vedrørende "... wewnatr² m² 160 200 32000". Af kontoudtoget fremgår, at der fra den 9. september 2016 til den 10. januar 2017 løbende er modtaget og betalt fakturaer fra virksomheden.

Thomas Crone har forklaret, at arbejdsopgaven i hver enkelt aftale er nøje afgrænset til en opgave, der kan udføres for sig. Omfanget af en del af opgaverne konstateres efterhånden. F.eks. er Durapuds på badeværelser tillægsarbejde – om det skal udføres på et badeværelse eller ej, kan først afgøres efter nedrivning af det eksisterende. Han er ikke gået op i, hvor mange mand den enkelte underentreprenør stiller med – det afgørende for ham er, at tidsplanen bliver fulgt, og at kvaliteten er i orden. Hovedentreprenøren udarbejder løbende ugetidsplaner, som nøje angiver, hvad der skal laves hvornår. Han har aldrig blandet sig i, hvornår underentreprenørerne holder pause. Hvis underentreprenørarbejdet ikke var godt nok, blev de pågældende sat til at lave det om, og vederlaget blev holdt tilbage, til forholdet var udbedret. I takt med færdiggørelsen af en etape, er der lavet nye underentrepriseaftaler, så de, der har været med på også at bistå med den nye opgave, kunne få en ny aftale.

Thomas Crone har endvidere forklaret, at priserne er aftalt individuelt for hver opgave. Efter hans opfattelse er der tale om gode priser til en underentreprenør for de forskellige opgaver.

Klager har fremlagt beregninger, som viser, at CC Fliser – under angivne forudsætninger vedrørende antal beskæftigede, arbejdsperioder, arbejdstid og, hvad der er udbetalt, som erkendes at være forbundet med en betydelig usikkerhed – har opnået en betydelig besparelse ved at have fået arbejdet udført i underentreprise sammenlignet, hvad det ville have kostet efter overenskomsten. Særligt om 100 kr. pr. m² for fugearbejde har A forklaret, at han har lavet en beregning af, hvad minimumsprisen efter overenskomsten er for fugearbejde. Beregningen viser, at 100 kr. ikke er højere end en almindelig svendepris, når der er lagt feriepenge, SH og pension til. A bemærker herved, at Enemærke & Petersen ifølge deres prislister da også betaler deres svende mere end 100 kr. pr. m² for fugearbejde. En standardakkorderet svendepris for fugearbejde af den karakter, det drejer sig, ligger i Storkøbenhavn på 135-170 kr.

6. Opmandens tilkendegivelse

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at CC Flisers polske medkontrahenter i de indgåede underentrepriseaftaler har været registreret som virksomheder i Polen – de fleste som enkeltmandsvirksomheder, en del som virksomheder med flere ejere i et sameje- eller interessentskabslignende forhold.

I overensstemmelse med, hvad CC Fliser oplyste på organisationsmødet den 19. oktober 2016, og det i øvrigt fremkomne lægges det til grund, at ingen af de polske virksomheder, som CC Fliser har indgået underentrepriseaftale med, har beskæftiget ansatte på pladsen i Glostrup. Arbejdet er udført af eneejeren, eller den flerhed af ejere, som står bag den entreprenende polske virksomhed, har arbejdet som et hold.

Afgørelsen af omgængelssspørgsmålet beror herefter på, om de polske virksomhedsejere må anses for at have arbejdet ”i et medarbejderlignende ansættelsesforhold”, jf. overenskomstens § 80, stk. 1.

Det er for afgørelsen heraf uden betydning, at BJMF har indgået tiltrædelsesoverenskomst med en del af de polske virksomheder. Disse overenskomster er nemlig indgået på et tidspunkt, hvor det var uoplyst og på ingen måde kunne sige sig selv, at ingen af de polske firmaer havde ansatte. At fagforeningen i første omgang har behandlet de polske virksomheder som selvstændige virksomheder med ansatte, kan ikke afskære fagforeningen fra at søge yderligere indsigt i, hvad der reelt foregår, og agere på det grundlag.

Der foreligger mellem CC Fliser og de polske virksomheder kontrakter, der betegner sig som underentrepriseaftaler, og det udførte arbejde er efter det foreliggende blevet faktureret og betalt i overensstemmelse med de indgåede aftaler. Som underentrepriseaftale betragtet må det imidlertid navnlig anses for usædvanligt, at aftalerne intet indeholder om tiden for underentreprenørens ydelse, ej heller i form af en tidsplan. Den manglende angivelse heraf i forbindelse med den manglende angivelse af arbejdets omfang sammenholdt med oplysningen om, at CC Fliser uge for uge meddeler, hvad der skal laves den følgende uge, trækker i retning af at anse forholdet som et medarbejderlignende ansættelsesforhold. Det gælder så meget desto mere, når realiteten efter bevisførelsen må antages at være, at CC Fliser ved formanden Tomasz Nowak i praksis

udøver væsentlig indflydelse på udførelsen af de polske virksomheders arbejde på pladsen, jf. herved overenskomstens § 80, stk. 3. Hertil kommer, at arbejdet er af en karakter, som CC Fliser udfører med egne ansatte – de polske virksomheder kan ikke anses for specialfirmaer i overenskomstens forstand, jf. herved § 80, stk. 2. Det må endvidere anses for tvivlsomt, hvilken økonomisk risiko der reelt påhviler de polske firmaer som underentreprenører for ikke-opfyldelse af kravene til tid og kvalitet, jf. herved § 80, stk. 3. Det må også anses for tvivlsomt, om der i vederlaget indgår betaling for andet end den personlige arbejdsydelse, og hvilken driftsherregevinst prissætningen faktisk giver mulighed.

På denne baggrund findes de polske virksomhedsejere ud fra en samlet bedømmelse at have udført arbejderne på pladsen i ”medarbejderlignende ansættelsesforhold (såkaldte ”arme og ben virksomheder”)” i overenskomstens forstand. Der foreligger således en omgåelse af overenskomsten, jf. dennes § 80, stk. 1.

Denne tilkendegivelse har virkning som en kendelse, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 4.

Sagen slutes i øvrigt forligsmæssigt ved, at CC Fliser ApS betaler 500.000 kr. til Fagligt Fælles Forbund.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl